

Az egészségügyi miniszter 50/1999. (XI.3.) EüM Rendelete

A képernyő előtti munkavégzés minimális egészségügyi és biztonsági követelményeiről

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban Mvt.) 88. §-ának (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján – a szociális és családügyi miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

(1) E rendelet hatálya kiterjed – a (2) bekezdésben foglaltak kivételekkel –

a., minden olyan, az Mvt. 87. §-ának 9. pontja szerinti szervezett munkavégzés keretében foglalkoztatott munkavállalóra, aki napi munkaidejéből legalább 4 órán keresztül rendszeresen képernyős eszközt használ, továbbá

b., az a., pont szerinti munkavállalót foglalkoztató minden munkáltatóra.

(2) E rendelet hatálya nem terjed ki a következő gépeket, illetve eszközöket működtető (használó) munkáltatóra és munkavállalóra:

a., a járművek vagy munkagépek vezető-, illetve kezelőfülkéi,

b., a szállítóeszközökön lévő számítógépes rendszerek,

c., az elsősorban közhasználatra szánt számítógépes rendszerek,

d., hordozható rendszerek, amelyeket a munkahelyeken nem tartósan használnak,

e., számológépek, pénztárgépek és olyan egyéb készülékek, amelyek – azok közvetlen használatát biztosító – kisméretű, adatokat vagy mérési eredményeket mutató képernyővel vannak ellátva, továbbá

f., az „ablakos írógépek” elnevezésű, hagyományos típusú elektromos, elektronikus írógépek.

2. §

E rendelet alkalmazásában

a., képernyős eszköz: számjegy-, betű-, grafikus képsorozat képernyőn megjelenítő készülék, függetlenül az alkalmazott megjelenítési folyamattól;

b., képernyős munkahely: olyan munkaeszközök együttese, amelyhez a képernyős munkaeszközön kívül csatlakozhat adatbeviteli eszköz (billentyűzet, scanner, kamera, egyéb adatbeviteli eszköz), egyéb perifériák (mutatóeszköz, plotter, nyomtató, lemezegység, modem stb.) esetleges tartozékok, ember-gép kapcsolatot meghatározó szoftver, irattartó, munkaszék, munkaasztal, vagy munkafelület, telefon, valamint a közvetlen munkakörnyezet.

3. §

A munkáltató az Mvt. 54. §-ának (2) bekezdése szerinti kockázatbecslés, értékelés során, valamint a képernyős munkahelyen történő munkavégzés egészségi és biztonsági feltételeinek rendszeres ellenőrzése alkalmával folyamatosan vizsgálja az alábbi kockázatok előfordulását:

a., látásromlást előidéző tényezők

b., pszichés (mentális) megterhelés

c., fizikai állapotromlást előidéző tényezők.

4. §

A munkáltató a munkafolyamatokat úgy szervezi meg, hogy a folyamatos képernyő előtti munkavégzést óránként legalább tízperces – össze nem vonható – szünetek szakítsák meg, továbbá a képernyő előtti tényleges munkavégzés összes ideje a napi hat órát ne haladja meg.

5. §

A munkáltató köteles a munkavállaló látását biztosítani, őt látásvizsgálatra elküldeni. A munkavállaló – a külön jogszabály* szerinti időszakos alkalmassági vizsgálatokon túlmenően – köteles e vizsgálaton részt venni. A vizsgálatot a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatást nyújtó orvos végzi el, aki indokolt esetben a munkavállalót szemészeti szakvizsgálatra utalja be.

6. §

Ha szemészeti szakvizsgálat eredményeként indokolt, illetve a munkavállaló által használt szemüveg vagy kontaktlencse a képernyő előtti munkavégzéshez nem megfelelő, a munkáltató a munkavállalót – a külön jogszabályban meghatározott költségtérítési szabályoknak megfelelően – ellátja a szükséges, a képernyő előtti munkavégzéshez éleslátást biztosító szemüveggel.

7. §

Az 5. és a 6. §-ban foglalt rendelkezések végrehajtásából eredő költségek a munkavállalóval szemben nem érvényesíthetők.

8. §

A képernyős munkahely kialakításának követelményeit e rendeletmelléklete tartalmazza.

9. §

A jelen jogszabályban foglaltak végrehajtásának ellenőrzéséről az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat gondoskodik.

10. §

(1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő 60. napon lép hatályba, egyidejűleg az egyes egészségkárosító kockázatok között foglalkoztatott munkavállalók (napi, heti) expozíciós idejének korlátozásáról szóló 26/1999. (VIII.28.) NM rendeletének 8. pontja hatályát veszíti.

(2) A 6. § szerinti rendelkezéseket 2001. december 31-től kell alkalmazni. A 6. § szerinti külön jogszabály 2001. január 1-jéig kerül közzétételre.

(3) A 2001. január 1. napját követően létesített új képernyős munkahelynek meg kell felelnie a mellékletben meghatározott egészségügyi és biztonsági követelményeknek.

(4) A 2001. január 1. napját megelőzően létesített képernyős munkahelynek 2001. december 31. napjától kell megfelelnie a mellékletben meghatározott egészségügyi és biztonsági követelményeknek. A magyar helyesírásnak megfelelő betűkészletet alkalmazó programok esetén e rendelet hatálybalépését követő tizenharmadik hónap első napjától kell biztosítani, hogy ezen betűkészlet a képernyőn, illetve a nyomtatásban megjelenjen.

(5) Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgy körében, az azt kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban összeegyeztethető szabályozást tartalmaz a Tanácsnak a biztonsági és egészségvédelmi követelmények legalacsonyabb szintjéről a képernyőn előtt végzett munka esetén című, 90/270/EGK irányelvének rendelkezéseivel.

Melléklet

az 50/1999. (XI.3.) EüM rendelethez

A képernyős munkahely kialakításának minimális követelményei

1. Berendezések

1.1. Általános rendelkezés

A képernyős berendezést úgy kell kialakítani, üzembe helyezni, illetve üzemben tartani, hogy rendeltetésszerű használata ne jelentsen egészségügyi kockázatot vagy balesetveszélyt a munkavállalók számára.

1.2. Képernyő

- a., A képernyőn megjelenő jelek jól definiáltak és világos formájúak, megfelelő méretűek legyenek, a jelek és a sorok közötti megfelelő térközzel.
- b., A képernyőn megjelenő kép legyen stabil, villódzásnak vagy az instabilitás más formájának nem szabad előfordulnia.
- c., A fényesség, illetve a jelek és a háttér közötti kontraszt legyen a használó által könnyen állítható és a környezeti feltételekhez könnyen hozzáigazítható.
- d., A képernyő a használó igényeinek megfelelően legyen könnyen és szabadon elfordítható, dönthető.
- e., Biztosítani kell külön monitorpalc vagy állítható asztal használatát.
- f., A képernyő legyen mentes olyan tükröződéstől és fényvisszaverődéstől, amely a használónak kényelmetlenséget, látási nehézséget okozhat.

1.3. Billentyűzet

- a., A billentyűzet legyen dönthető és a monitortól különálló annak érdekében, hogy a használó kényelmes munkatesttartást vehessen fel, karja és keze nem fáradjon el.
- b., A billentyűzet előtt legyen elég hely ahhoz, hogy számítógép-kezelő kezét és csuklóját megtámaszthassa.
- c., A billentyűzet felszíne legyen fénytelen, a fényvisszaverődés elkerülése érdekében.
- d., A billentyűkön levő jelek egymástól könnyen megkülönböztethetők és a munkahelyzetből jól olvashatóak legyenek.

1.4. Munkaasztal vagy munkafelület

- a., A munkaasztal vagy munkafelület legyen olyan nem fényvisszaverő felületű és nagyságú, hogy biztosítsa a monitor, a billentyűzet, az iratok és a csatlakozó eszközök rugalmas elrendezését.
- b., A laptartó legyen állítható, és a használó számára kényelmes olvashatóságot biztosító helyzetben rögzíthető.

1.5. Munkaszék

- a., A munkaszék legyen stabil, továbbá biztosítsa a használó könnyű, szabad mozgását és kényelmes testhelyzetét.
- b., A szék magassága legyen könnyen állítható.

- c., A szék támlája legyen magasságában állítható és dönthető.
- d., Igény esetén lábtámaszt vagy saroktámaszt kell biztosítani.

2. Környezet

2.1. Térkövetelmények

A munkahelyet úgy kell megtervezni és méretezni, hogy a használatnak legyen elegendő tere testhelyzete és mozgásai változtatásához.

2.2. Megvilágítás

a., Az általános, illetve helyi világítás (munkalámpa) biztosítson kielégítő megvilágítást és megfelelő kontrasztot a képernyő és a háttérkörnyezet között, tekintetbe véve a munka jellegét és a használó látási követelményeit.

b., A képernyőre és más munkaeszközre vetődő, zavaró tükröződést és fényvisszaverődést oly módon kell megelőzni, hogy a képernyős munkahely telepítésekor a munkaterem és a munkahely megtervezését összehangolják a mesterséges fényforrások elhelyezésével és műszaki jellemzőivel.

2.3. Tükröződés és fényvisszaverődés

a., A képernyős munkahelyeket úgy kell megtervezni, hogy a fényforrások (ablakok és más nyílások, átlátszó vagy áttetsző falak), világosra festett berendezési tárgyak vagy falak ne okozzanak közvetlen fényvisszaverődést, és amennyire csak lehetséges, ne idézzenek elő tükröződést a képernyőn.

b., Az ablakokat igazítható takaróeszközök megfelelő rendszerével kell ellátni, hogy a képernyős munkahelyre eső nappali megvilágítást csökkenteni lehessen.

2.4. Zaj

A munkahelyhez tartozó berendezések okozta zajt figyelembe kell venni a munkahely berendezésekor, különös tekintettel arra, hogy ne zavarja a figyelmet és a beszédmegértést.

2.5. Klíma

a., A munkahelyhez tartozó berendezések nem fejleszthetnek olyan mennyiségű hőt, hogy az a munkavállalónak diszkomfort-érzést okozzon.

b., A használó legyen védve a sugárzó és áramló hőhatásuktól és az asztal alatt hőt termelő berendezésektől.

2.6. Sugárzás

Minden sugárzást a látható fénysugárzás kivételével, a használó egészsége és biztonsága szempontjából elhanyagolható szintre kell korlátozni.

3. Ember-gép kapcsolat

A szoftver tervezése, kiválasztása, bevezetése és módosítása, a képernyős munkafeladatok megtervezése során a munkáltató az alábbi elveket vegye figyelembe:

a., a szoftver feleljen meg a feladatnak

b., a szoftver minden betűt a magyar helyesírásnak megfelelő formában jelenítsen meg a képernyőn és a nyomtatásban,

c., a szoftver legyen könnyen használható és szükség esetén a számítógép-kezelő ismeret- és tapasztalatszintjéhez igazítható, rendelkezzen magyar nyelvű súgóval, semmilyen a munkavállaló teljesítményére vonatkozó mennyiségi vagy minőségi ellenőrzési lehetőséget nem szabad igénybe venni a dolgozók tudomása nélkül,

- d., a rendszerek a képernyő előtt dolgozóhoz alkalmazkodó formátumban és ütemben jelezzék ki az információkat,
- e., alkalmazni kell a szoftver ergonómia elveit, különösen az ember által végzett adatbeviteli és adatfeldolgozási feladatokban,
- f., a rendszerek biztosítsanak visszajelzést a munkavállalónak a teljesítményükről.

*A munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénias alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet.